

**การปล่อยชั่วคราวโดยใช้ระบบประเมินความเสี่ยงและ
อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์
Provisional Release By Risk Assessment And
Electronic Monitoring**

คมศักดิ์ โตโพชนพันธุ์*

ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดลำปาง เลขที่ 221 หมู่ที่ 12 ถนนลำปาง-งาว
ตำบลพิชัย อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง 52000

Mr.Komsak Topochanapan

Lampang Juvenile and Family Court, 221 Moo 12, Lampang-Ngao Road,
Phichai Subdistrict, Mueang Lampang Province, Lampang 52000

เมลติดต่อ: Komsakto_27@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระบบประเมินความเสี่ยงและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ประกอบดุลพินิจของศาลในการปล่อยชั่วคราวให้เหมาะสมกับประเภทคดีและผู้ต้องหาหรือจำเลยแต่ละคน โดยวิธีการศึกษาจากบทบัญญัติของกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง และปัญหาการปฏิบัติงานเกี่ยวกับสั่งปล่อยชั่วคราวของศาล เนื่องจากปัญหาความยากจนของผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีหลักประกันหรือทรัพย์สินหรือเงินประกันตัวคนยากจนถูกควบคุมตัวเกือบทุกกรณีและเสียโอกาสได้รับการปล่อยชั่วคราว ก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำไม่เป็นธรรมในสังคม ทั้งปริมาณผู้ต้องขังหรือผู้ต้องโทษในเรือนจำมีปริมาณมากจนเกิดความแออัด

ผลจากการศึกษาพบว่า การปล่อยชั่วคราวของประเทศไทยมีข้อบกพร่อง เพราะบทบัญญัติของกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับที่เกี่ยวข้องให้อำนาจศาลใช้ดุลพินิจในการเรียกหลักประกันการปล่อยชั่วคราวเพื่อแลกอิสรภาพของ

* ผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดลำปาง

ผู้ต้องหาหรือจำเลย ผู้เขียนบทความศึกษาพบว่าระบบประเมินความเสี่ยงและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ รวมทั้งมาตรการกำกับและติดตามจับกุมผู้หลบหนีการปล่อยชั่วคราวโดยศาล เป็นมาตรการทดแทนการเรียกหลักประกันหรือทรัพย์สินหรือเงินประกันเพื่อลดปัญหาความเหลื่อมล้ำไม่เป็นธรรมในการได้รับการปล่อยชั่วคราว และเพิ่มโอกาสให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยที่มีฐานะทางเศรษฐกิจไม่ดีมีโอกาสได้รับอนุญาตปล่อยชั่วคราวเพิ่มมากขึ้น อีกทั้งช่วยลดปริมาณผู้ต้องขังในเรือนจำทั้งก่อนหรือระหว่างการพิจารณาคดี

คำสำคัญ: การปล่อยตัวชั่วคราว, ระบบประเมินความเสี่ยง, อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์

Abstract

This article aimed to study the Risk Evaluation System and the electronic device assemble with the Court's determination for provisional release in order to suit the case type and the accused or the defendant individually by studying laws, regulations, involving directives, and the issues arose from the courts order of provisional release. Due to the poverty of the accused or the defendant who have no security, property, or the bail as the surety, most of them are detained and lose the chance for provisional release that provoke the imbalance or injustice in the society as well as the issues of congestion in the prison due to the numbers of the detainees or inmates.

The study found that the provisional release procedure had its flaws due to the fact that the laws, regulations, and involving directives allowed the court to determine whether to ask for the security as the surety for the freedom of the accused or the defendant. The author of this article found the system of the Risk Evaluation System, the electronic device assemble with the Court's determination for provisional release, and also the measure of controlling and pursuing the fugitive defendant released provisionally by the Court's order are the measures that substitute the call for security, property, or the bail in order to reduce the injustice or imbalance in the society and to increase the opportunity of the accused or the defendant who had difficulties in economic to get the better chance for provisionally release and also to reduce the numbers of the detainees or inmates in the prison both prior to or during the Court's trial.

Keywords: Provisional Release, the Risk Evaluation System, Electronic Monitoring

1. บทนำ

ในคดีอาญาให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิด (The Presumption of Innocent) และก่อนมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดแสดงว่าบุคคลใดได้กระทำความผิด จะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดมิได้ การควบคุมหรือคุมขังผู้ต้องหาหรือจำเลยให้กระทำได้เพียงเท่าที่จำเป็นเพื่อป้องกันมิให้มีการหลบหนี คำขอประกันผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญาต้องได้รับการพิจารณาและจะเรียกหลักประกันจนเกินควรแก่กรณีมิได้¹ เพื่อแก้ไขปัญหาคความเหลื่อมล้ำในสังคม ปัญหาความยากจนของผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีเงินประกันตัวทำให้คนยากจนถูกควบคุมตัวเกือบทุกกรณี และเสียโอกาสได้รับการปล่อยชั่วคราว ทั้งปริมาณผู้ต้องขังหรือผู้ต้องโทษในเรือนจำมีปริมาณมากจนเกิดความแออัด พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 30) พ.ศ. 2558 ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ 30 ธันวาคม 2558 และมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป (ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 31 ธันวาคม 2558) กำหนดให้การปล่อยชั่วคราวให้ใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Monitoring หรือ อุปกรณ์ EM) หรืออุปกรณ์อื่นใดที่สามารถใช้ตรวจสอบหรือจำกัดการเดินทางของผู้ต้องหาหรือจำเลย เพื่อให้ศาลสามารถใช้ดุลยพินิจให้เหมาะสมกับประเภทคดีและผู้ต้องหาหรือจำเลยแต่ละคน เพื่อลดปัญหาความไม่เท่าเทียมกันในการได้รับการปล่อยชั่วคราว และเป็นการเพิ่มโอกาสให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยที่มีฐานะทางเศรษฐกิจไม่ดี มีโอกาสได้รับอนุญาตปล่อยชั่วคราวเพิ่มมากขึ้น เพราะผู้ต้องหาหรือจำเลยสามารถขอให้นำอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Monitoring หรือ อุปกรณ์ EM) หรืออุปกรณ์อื่นใด ที่สามารถใช้ตรวจสอบหรือจำกัดการเดินทางของผู้ถูกปล่อยชั่วคราวหรืออุปกรณ์ EM มาใช้ประกอบในการยื่นคำร้องขอปล่อยชั่วคราว ศาลอาจมีคำสั่งอนุญาตปล่อยชั่วคราวโดยใช้อุปกรณ์ EM โดยมีหลักประกันหรือไม่มีหลักประกันก็ได้

¹ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 29

2. แนวทางปฏิบัติในการวินิจฉัยสั่งคำร้องขอปล่อยชั่วคราว ดังนี้

2.1 การพิจารณาสั่งคำร้องขอปล่อยชั่วคราวอย่างรวดเร็ว และจะเรียกหลักประกันจนเกินควรแก่กรณีมิได้ การไม่ให้ประกันต้องอาศัยเหตุตามหลักเกณฑ์ที่บัญญัติไว้โดยเฉพาะในกฎหมาย และต้องแจ้งเหตุผลให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยและผู้ร้องขอประกันทราบเป็นหนังสือโดยเร็ว² ซึ่งข้อพิจารณาว่าจะปล่อยชั่วคราวโดยมีหลักประกันหรือไม่มีหลักประกัน ให้พิจารณาข้อเท็จจริงต่าง ๆ อันได้แก่ ความร้ายแรงแห่งข้อหา สาเหตุและพฤติการณ์การกระทำ ความผิด รวมทั้งบุคลิก ลักษณะนิสัย สภาพทางร่างกายและจิตใจ การศึกษา การประกอบอาชีพการงาน ประวัติการกระทำความผิดอาญา สภาพและฐานะของครอบครัว และความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นในสังคมของผู้ต้องหาหรือจำเลย

2.2 การพิจารณาสั่งอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้ปล่อยชั่วคราว ตามหลักเกณฑ์ของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 108 และมาตรา 108/1

2.3 การพิจารณาสั่งคำร้องขอปล่อยชั่วคราวตามระเบียบราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรมว่าด้วยการปล่อยชั่วคราว พ.ศ. 2548

2.4 การพิจารณาสั่งคำร้องขอปล่อยชั่วคราวตามข้อบังคับของประธานศาลฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขเกี่ยวกับการเรียกประกันหรือหลักประกันในการปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2548

การอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวเด็กหรือเยาวชนมีอายุไม่ถึงสิบแปดปีบริบูรณ์ เจ้าพนักงานซึ่งมีอำนาจสั่งให้ปล่อยชั่วคราวหรือศาลจะกำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับที่อยู่หรือเงื่อนไขอื่นใด ให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยปฏิบัติหรือกรณีที่ยุ้นินยอมจะสั่งให้ใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์หรืออุปกรณ์อื่นใดที่สามารถใช้ตรวจสอบหรือจำกัดการเดินทางของผู้ต้องหาหรือจำเลยก็ได้ ทั้งนี้ เพื่อป้องกันการหลบหนีหรือภัยอันตราย หรือความเสียหายที่อาจเกิดขึ้น กรณีผู้ต้องหาหรือจำเลยมีอายุไม่ถึงสิบแปดปีบริบูรณ์ แม้ผู้นั้นยินยอมจะสั่งให้ใช้อุปกรณ์ EM ดังกล่าวได้ ต่อเมื่อผู้นั้นมีพฤติการณ์ที่อาจเป็นภัยต่อบุคคลอื่นอย่างร้ายแรง หรือมีเหตุ

² ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 107 มาตรา 108 และมาตรา 108/1

สมควรประการอื่น³ ดังนั้น ความเสี่ยงหรือโอกาสที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยจะหลบหนีไม่มาศาลตามนัด หรือไปก่อเหตุอันตรายประการอื่นในระหว่างปล่อยชั่วคราวย่อมลดลง การพิจารณาหลักประกันควรจะลดลงเช่นเดียวกัน หรือศาลอาจใช้ดุลยพินิจปล่อยชั่วคราวโดยไม่จำเป็นต้องมีหลักประกันก็ได้⁴

เมื่อผู้ต้องหาหรือจำเลยยินยอมใช้อุปกรณ์ EM แล้ว ผู้ต้องหาหรือจำเลยต้องปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ในการใช้ การดูแลรักษาอุปกรณ์ EM ด้วย ศาลสามารถติดตามตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยจากการตรวจสอบสัญญาณจากอุปกรณ์ EM ซึ่งติดอยู่กับผู้ต้องหาหรือจำเลยรายนั้น หากผู้ต้องหาหรือจำเลย กระทำการใด ๆ ให้อุปกรณ์ EM นั้นไม่สามารถใช้งานได้ ไม่ว่าโดยวิธีใด เช่น พยายามถอดอุปกรณ์ EM โดยไม่ได้รับอนุญาต หรือกระทำให้ระบบสัญญาณมีข้อขัดข้อง มีผลให้ไม่สามารถตรวจสอบการเดินทางของผู้ต้องหาหรือจำเลยที่ได้รับอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวได้ ดังนั้นหากข้อเท็จจริงปรากฏว่าอุปกรณ์ EM ดังกล่าวถูกทำลายหรือกระทำให้ใช้การไม่ได้ไม่ว่าโดยวิธีใด ให้สันนิษฐานเบื้องต้นว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยจะหลบหนี เพื่อให้ศาลมีอำนาจเรียกให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยมาสอบถาม หรืออาจเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขในการปล่อยชั่วคราว หรือ หากตรวจสอบแล้วพบว่า ผู้ต้องหาหรือจำเลยทำลายอุปกรณ์ EM และหลบหนีจริง ศาลจะออกหมายจับผู้ต้องหาหรือจำเลยต่อไป⁵

3. อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Monitoring หรืออุปกรณ์ EM) กับการประเมินความเสี่ยงจากการปล่อยชั่วคราว

อุปกรณ์ EM สัมพันธ์กับความเสี่ยงในการหลบหนีหรือการก่ออันตรายประการอื่นของผู้ต้องหาหรือจำเลย เพราะศักยภาพของอุปกรณ์ EM เหมาะที่จะใช้กับผู้ที่มีความเสี่ยงระดับปานกลางถึงสูงมาก เพื่อลดการคุมขังผู้ต้องหาหรือจำเลยที่ศาลยังไม่มีคำพิพากษาลงโทษจำคุกในเรือนจำ และให้หลักประกันความปลอดภัยของสังคม แต่หากเป็นกรณีที่มีความเสี่ยงสูงมากจนยากแก่การ

³ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 108 วรรคสาม

⁴ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 110 วรรคสาม

⁵ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 117 วรรคสอง

บริหารจัดการจะไม่เหมาะกับการใช้อุปกรณ์ EM แต่ต้องคุ้มครองผู้ต้องหาหรือจำเลยนั้นไว้ สำหรับกรณีความเสี่ยงน้อยมากที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยจะหลบหนีหรือก่ออันตรายประการอื่น ศาลไม่ควรสั่งใช้อุปกรณ์ EM เพราะเป็นการจำกัดสิทธิเสรีภาพของบุคคลเกินความจำเป็นทั้งยังเป็นการเสี่ยงทรัพยากรของรัฐอีกด้วย การประเมินความเสี่ยงจากการปล่อยชั่วคราว ปัจจัยต่างๆที่ศาลต้องพิจารณาในการปล่อยชั่วคราว เป็นสิ่งที่ศาลต้องปฏิบัติอยู่แล้ว⁶ เหตุที่ศาลจะไม่อนุญาตให้ปล่อยชั่วคราว โดยความเสี่ยงสามประการสำคัญที่ศาลจะต้องพิจารณาทุกครั้งก่อนมีคำสั่งเกี่ยวกับการปล่อยชั่วคราว คือ

1. ความเสี่ยงที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยจะหลบหนี
2. ความเสี่ยงที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยจะไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐานและ
3. ความเสี่ยงที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยจะไปก่ออันตรายประการอื่น⁷

4. การประเมินความเสี่ยงการปล่อยชั่วคราว

มีสองรูปแบบ คือ

4.1 การประเมินความเสี่ยงโดยอาศัยเครื่องมือภายใต้โครงการนำร่อง
ระบบประเมินความเสี่ยงโดยอาศัยข้อมูลจากการสัมภาษณ์ แบบทดสอบและการวิเคราะห์ประเมินผลอย่างเป็นวิทยาศาสตร์ เมื่อได้ข้อมูลทั้งหมดแล้วจึงนำเสนอผู้พิพากษาใช้ดุลยพินิจอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้ปล่อยชั่วคราว ดังนั้นอุปกรณ์ EM พึ่งใช้กับบุคคลที่ผลการประเมินความเสี่ยงอยู่ในระดับเสี่ยงมากหรือเสี่ยงมากที่สุดเท่านั้น ไม่พึ่งใช้กับบุคคลที่มีความเสี่ยงต่ำกว่านั้น ในกรณีที่ผู้พิพากษาใช้กับบุคคลที่มีความเสี่ยงมากที่สุดต้องคำนึงด้วยว่าอุปกรณ์ EM เป็นมาตรการที่เพียงพอที่จะลดความเสี่ยงหรือไม่ นอกจากนี้อุปกรณ์ EM พึ่งใช้ในการคุ้มครองผู้เสียหายหรือพยานหากมีข้อพิจารณาเช่นนั้นศาลอาจกำหนดระดับความสำคัญกรณีการละเมิดเงื่อนไขการปล่อยชั่วคราวของผู้ต้องหาหรือจำเลยแต่ละรายไว้ล่วงหน้า หากกรณีที่มีความสำคัญมาก อาจกำหนดให้เจ้าหน้าที่ต้อง

⁶ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 108 วรรคหนึ่ง

⁷ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 108/1

รายงานผู้พิพากษาเพื่อออกหมายจับในทันที และแจ้งเจ้าพนักงานตำรวจเป็นการด่วนก็ได้

4.2 การประเมินความเสี่ยงโดยอาศัยดุลยพินิจของผู้พิพากษา สำหรับศาลที่ไม่อยู่ในโครงการนำร่องระบบประเมินความเสี่ยง ศาลจะอาศัยข้อมูลจากคำร้องขอปล่อยชั่วคราวและเอกสารในสำนวนในการประเมินความเสี่ยง ตลอดจนความเห็นของพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ ผู้เสียหาย หรือพยาน (ถ้ามี) และอาจให้เจ้าหน้าที่สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมจากผู้เกี่ยวข้องได้ตามความจำเป็น

ทั้งนี้ ไม่ว่าศาลจะประเมินความเสี่ยงด้วยวิธีการใดและอาศัยเครื่องมือใด ข้อมูลที่ได้จากการประเมินดังกล่าวจะถูกนำไปใช้ในการตัดสินใจว่าควรหรือไม่ควรใช้อุปกรณ์ EM หรือไม่ และในลักษณะอย่างไร

ปัจจัยที่ทำให้ระบบประเมินความเสี่ยงการปล่อยชั่วคราวประสบความสำเร็จมี 3 ข้อดังนี้

1) ระบบประเมินความเสี่ยงการปล่อยชั่วคราวที่รวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องอย่างครบถ้วนและมีการประเมินข้อมูลความเสี่ยงตามหลักวิชาการ และเป็นวิทยาศาสตร์

2) มีมาตรการกำกับดูแลหลังการปล่อยชั่วคราวต้องสอดคล้องกับระดับความเสี่ยงเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการป้องกันการหลบหนีหรือกระทำความผิดซ้ำโดยก่อภาระแก่ผู้ต้องหาหรือจำเลยน้อยที่สุดเท่าที่จะทำได้ สำนักงานศาลยุติธรรมได้ตั้งศูนย์ควบคุมและติดตามการปล่อยตัวชั่วคราวโดยใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Monitoring Center) มีวัตถุประสงค์เพื่อดำเนินการตามโครงการส่งเสริมการนำอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์หรืออุปกรณ์ EM สำหรับตรวจสอบหรือจำกัดการเดินทางของบุคคลมาใช้ในการปล่อยชั่วคราว โดยกำหนดให้ศาลที่มีอำนาจสั่งปล่อยชั่วคราวสามารถใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์หรืออุปกรณ์ EM สำหรับตรวจสอบหรือจำกัดการเดินทางของบุคคลมาใช้ในการปล่อยชั่วคราวได้โดยเฉพาะเพื่อให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยที่ไม่สามารถหาหลักประกันได้เพียงพอมีโอกาสได้รับการปล่อยชั่วคราวมากขึ้น อันถือเป็นการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเพื่อช่วยเหลือให้ประชาชนเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมทางอาญา และลดความเหลื่อมล้ำทาง

สังคมได้มากขึ้น อีกทั้งช่วยลดปริมาณผู้ต้องขังในเรือนจำก่อนหรือระหว่าง
พิจารณาคดี โดยศูนย์ควบคุมและติดตามการปล่อยชั่วคราวโดยใช้อุปกรณ์
อิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Monitoring Center) เป็นหน่วยงานเฉพาะกิจ
ภายใต้การบังคับบัญชาและรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของ สำนักส่งเสริม
งานตุลาการโดยห้องควบคุมแห่งนี้ได้ใช้ DigiBird (DB-VWC2 Modular 4K
Video Wall Processor) ชุดควบคุมวิดีโอวอลล์แบบ Modular ที่รองรับการ
แสดงผลวิดีโอระดับ 4K! กับการทำงานบนระบบ Hardware base บน
เทคโนโลยี FPGA หรือ DSP มีความเสถียร โดย DB-VWC2 ยังมาพร้อมกับ
Dual Control Cards กับระบบการทำงานสำรอง เนื่องจากศูนย์ควบคุมและ
ติดตามการปล่อยตัวชั่วคราวโดยใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ (Electronic
Monitoring Center) แห่งนี้จำเป็นต้องทำงาน 24 ชั่วโมงต่อวัน 7 วันต่อ
สัปดาห์ เพื่อใช้ในการติดตามผู้ต้องหาหรือจำเลย

3) มีมาตรการกำกับและติดตามจับกุมผู้หลบหนีการปล่อยชั่วคราว
โดยศาลที่มีประสิทธิภาพ⁸

ข้อเสนอแนะผู้เขียนเห็นว่า เมื่อศาลประเมินความเสี่ยงและสั่งให้ปล่อย
ชั่วคราวโดยมีมาตรการกำกับและติดตามจับกุมผู้หลบหนีการปล่อยชั่วคราวโดยศาล
ตามระดับความเสี่ยงแล้ว ย่อมเป็นการปล่อยชั่วคราวที่สอดคล้องกับหลักการ
สากลที่ว่า “การปล่อยชั่วคราวไม่พึงกำหนดเงื่อนไขเกินสมควรแก่เหตุ หาก
จำเป็นต้องกำหนดเงื่อนไขต้องก่อภาระแก่ผู้ต้องหาหรือจำเลยน้อยที่สุดเท่าที่จะ
ทำได้” ดังนั้นหากมีการกำหนดมาตรการกำกับดูแลที่เหมาะสมแล้ว หากยังมี
การเรียกให้วางหลักประกันด้วย ย่อมทำให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยต้องผ่านขั้นตอน
ที่มากขึ้นคือประเมินความเสี่ยงและอาจต้องทำตามมาตรการต่างๆที่ศาลสั่งเช่น
อุปกรณ์ EM และต้องหาเงินหรือทรัพย์สินมาวางเป็นหลักประกันอาจเป็นการ
กำหนดภาระเกินสมควร มีพิกัดต้องคำนึงว่าการให้วางหลักประกันอาจเป็นเหตุที่
ทำให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่อาจได้รับการปล่อยชั่วคราวเนื่องจากไม่มีเงินหรือ
ทรัพย์สินเพียงพอมาวางเป็นหลักประกันอีกด้วย ดังนั้นเมื่อมีการใช้อุปกรณ์ EM
ประกอบมาตรการกำกับและติดตามจับกุมผู้หลบหนีการปล่อยชั่วคราวแล้ว ไม่

⁸ พระราชบัญญัติมาตรการกำกับและติดตามจับกุมผู้หลบหนีการปล่อยชั่วคราวโดยศาล พ.ศ.
2560

พึงเรียกหลักประกันอีกเพราะทั้งสองมาตรการดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เดียวกัน เมื่อใช้พร้อมกันจึงอาจเป็นการซ้ำซ้อนและเป็นการกำหนดเงื่อนไขเกินสมควรแก่เหตุ อีกทั้งรัฐต้องจัดหาอุปกรณ์ EM ให้นั้นไม่พียงนำไปใช้พรั้งเพื่อกับคดีใดก็ได้ เพราะจะทำให้สูญเสียทรัพยากรไปโดยใช่เหตุ เนื่องจากอุปกรณ์ดังกล่าวมีต้นทุนสูง ในการจัดซื้อ บำรุงรักษาและบริหารจัดการ ควรนำอุปกรณ์ EM ใช้กับคดีที่มีความเสี่ยงสูงหรือความเสี่ยงสูงมากที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยจะไปกระทำความผิดซ้ำหรือทำอันตรายต่อผู้เสียหายหรือพยานเท่านั้น

5. การใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Monitoring หรือ EM) ร่วมกับการกำหนดเงื่อนไขจำกัดการเดินทาง

อุปกรณ์ EM สามารถตรวจสอบการเดินทางของผู้ต้องหาหรือจำเลยที่ถูกสั่งใช้อุปกรณ์ EM ได้ตลอด 24 ชั่วโมง เพื่อป้องปรามการหลบหนีหรือการก่ออันตรายประการอื่นได้ในระดับหนึ่ง แต่เพื่อเพิ่มขอบเขตของการตรวจสอบควบคุมและให้เป็นหลักประกันการมีตัวของผู้ต้องหาหรือจำเลยและความปลอดภัยของผู้เสียหายและสังคมที่มากขึ้น ศาลสามารถใช้ดุลยพินิจกำหนดเงื่อนไขในการจำกัดการเดินทางเพิ่มเติมได้ เมื่อศาลกำหนดเงื่อนไขแล้ว ต้องมีการบันทึกเงื่อนไขไว้ในระบบคอมพิวเตอร์ที่ใช้ควบคุม ซึ่งมีระยะเวลาดำเนินการเพิ่มเติมจากกรณีปกติ จึงไม่พียงกำหนดเป็นเงื่อนไขทั่วไปในทุกคดีที่สั่งใช้อุปกรณ์ EM

เงื่อนไขในการจำกัดการเดินทางที่อาจกำหนดได้ ดังนี้

- 1) เงื่อนไขห้ามออกนอกพื้นที่จังหวัดใดจังหวัดหนึ่งหรือหลายจังหวัด เมื่อศาลกำหนดพื้นที่ที่แน่นอนแล้ว เจ้าหน้าที่เทคนิคจะบันทึกข้อมูลดังกล่าวในระบบเพื่อใช้ตรวจสอบการเดินทางต่อไป
- 2) เงื่อนไขห้ามเข้าใกล้สถานที่ที่อาจสุ่มเสี่ยงต่อการกระทำความผิดซ้ำ เช่น สถานบันเทิง ห้างสรรพสินค้า
- 3) เงื่อนไขห้ามผู้ต้องหาหรือจำเลยออกจากบ้านในช่วงเวลาที่กำหนดระยะเวลาที่กำหนดขึ้นกับผู้ต้องหาหรือจำเลยแต่ละคน แต่ศาลจะกำหนดเงื่อนไขให้กระทบต่อการดำเนินชีวิตโดยสุจริตของผู้ต้องหาหรือจำเลยให้น้อย

ที่สุด เช่น ผู้ต้องหาหรือจำเลยต้องเรียนหนังสือ หรือมีอาชีพเป็นหลักแหล่ง ในช่วงกลางวัน แต่อาจมีความเสี่ยงในการกระทำผิดซ้ำ หากผู้ต้องหาหรือจำเลย ออกจากบ้านช่วงกลางคืน ศาลอาจกำหนดเงื่อนไขห้ามผู้ต้องหาหรือจำเลยออก จากบ้านในช่วงกลางคืนก็ได้

4) เงื่อนไขห้ามเข้าใกล้บ้านของผู้เสียหายหรือพยาน ศาลพึงกำหนดเงื่อนไขนี้ เมื่อมีเหตุผลความจำเป็นตามคำร้องของผู้เสียหาย พยาน หรือเจ้าพนักงานที่ เกี่ยวข้อง แต่ปัจจุบันความพร้อมของอุปกรณ์ EM ในปัจจุบัน ยังไม่อาจ ตรวจสอบกรณีกำหนดเงื่อนไขห้ามผู้ต้องหาหรือจำเลยใช้อุปกรณ์ EM เข้าใกล้ ตัวผู้เสียหายหรือพยานได้ เพราะต้องติดตั้งอุปกรณ์อีกชุดไว้ที่ตัวผู้เสียหายหรือ พยานด้วย

ระยะเวลาในการกำหนดเงื่อนไขตาม 1 ถึง 4 ไม่จำเป็นต้องกำหนดตลอด ระยะเวลาที่ได้รับการปล่อยชั่วคราว แต่ควรมีการทบทวนความจำเป็นและ ประสิทธิภาพในการบังคับตามเงื่อนไขเป็นระยะตามที่ศาลเห็นสมควร

6. การอุทธรณ์เกี่ยวกับการสั่งใช้อุปกรณ์ EM

ในกรณีที่ศาลสั่งไม่อนุญาตให้ปล่อยชั่วคราว ผู้ร้องขอมีสหิทธิ์ยื่นคำร้อง อุทธรณ์คำสั่งนั้นได้ อุทธรณ์ได้เฉพาะคำสั่งไม่อนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวเท่านั้น แต่หากศาลไม่อนุญาตให้ใช้อุปกรณ์ EM ตามที่มีคำขอ โดยลำพังไม่ใช่คำสั่งไม่ อนุญาตให้ปล่อยชั่วคราว ผู้เขียนเห็นว่า ผู้ร้องขอไม่มีสิทธิยื่นอุทธรณ์คำสั่งไม่ อนุญาตให้ใช้อุปกรณ์ EM เว้นแต่ศาลสั่งไม่อนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวด้วย ผู้ขอ ประกันจึงจะมีสิทธิอุทธรณ์ได้

โดยความปรากฏต่อมา หรือเนื่องจากกลั่นแกล้งหรือผิดพลาดปรากฏว่าสัญญา ประกันต่ำไปหรือหลักประกันไม่เพียงพอ หรือเงื่อนไขที่กำหนดไว้ไม่เหมาะสมให้ เจ้าพนักงานหรือศาลมีอำนาจสั่งเปลี่ยนสัญญาประกันให้จำนวนเงินสูงขึ้น หรือ เรียกหลักประกันเพิ่ม หรือให้ดีกว่าเดิม หรือเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขที่กำหนดไว้ให้ มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น ภายหลังที่มีคำสั่งปล่อยชั่วคราวแล้ว หากพฤติการณ์

⁹ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาอาญา มาตรา 119 ทวิ

แห่งคดีเปลี่ยนแปลงไปให้เจ้าพนักงานหรือศาลมีอำนาจสั่งลดหลักประกันได้ตามที่เห็นสมควร¹⁰

กรณีที่ศาลสั่งใช้อุปกรณ์ EM แต่ผู้เกี่ยวข้อง เช่น พนักงานอัยการ พนักงานสอบสวนหรือผู้เสียหาย ไม่เห็นด้วยคงสามารถเสนอข้อเท็จจริงเพิ่มเติมต่อศาลเพื่อแก้ไขเปลี่ยนแปลงคำสั่งได้

กรณีผู้ต้องหาหรือจำเลยขอเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขการใช้อุปกรณ์ EM ที่ศาลกำหนดแต่ศาลไม่อนุญาต หรือศาลมีคำสั่งแก้ไขเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขเอง ไม่สามารถอุทธรณ์ได้เพราะไม่ใช่คำสั่งไม่อนุญาตให้ปล่อยชั่วคราว

7. แนวทางการกำหนดโทษผู้ต้องหาหรือจำเลยที่ศาลสั่งใช้อุปกรณ์ EM ในการปล่อยชั่วคราว

ศาลคำนึงถึงข้อเท็จจริงว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยเคยถูกจำกัดเสรีภาพด้วยอุปกรณ์ EM เพื่อกำหนดโทษที่จะลงให้น้อยกว่ากรณีปกติได้หรือไม่ ประเทศไทยโทษจำคุกให้เริ่มแต่วันมีคำพิพากษาแต่ถ้าผู้ต้องคำพิพากษาถูกคุมขังก่อนศาลพิพากษา ให้หักจำนวนวันที่ถูกคุมขังออกจากระยะเวลาจำคุกตามคำพิพากษา เว้นแต่คำพิพากษานั้นจะกล่าวไว้เป็นอย่างอื่น¹¹ หักเฉพาะระยะเวลาคุมขังก่อนหรือระหว่างพิจารณาออกจากโทษปรับและโทษจำคุกที่กำหนดเท่านั้น

ข้อเสนอแนะผู้เขียนเห็นว่า แม้ศาลไม่มีหน้าที่ตามกฎหมายที่ต้องนำระยะเวลาที่ใช้อุปกรณ์ EM มาหักออกจากระยะเวลาจำคุกตามคำพิพากษาได้ แต่ในการวางโทษที่จะลงไม่ว่าจะเป็นโทษจำคุก โทษปรับ หรือเงื่อนไขคุมประพฤติ ศาลสามารถคำนึงถึงระยะเวลาที่จำเลยถูกสั่งใช้อุปกรณ์ EM ในระหว่างได้รับการปล่อยชั่วคราวก่อนการพิพากษาเพื่อกำหนดโทษแต่ละประเภทให้เหมาะสมและไม่เกินสัดส่วนได้เช่นเดียวกัน และไม่ใช่ว่าเรื่องที่ขัดต่อกฎหมายแต่อย่างใด การที่ศาลสั่งใช้อุปกรณ์ EM กับผู้ต้องหาหรือจำเลยคนใดแล้วในชั้นก่อนการพิพากษาแล้วผู้ต้องหาหรือจำเลยคนนั้นปฏิบัติตามเงื่อนไขที่

¹⁰ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 115

¹¹ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 22 วรรคแรก

กำหนดอย่างเคร่งครัดก็ตาม ไม่ได้หมายความว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยคนดังกล่าวจะเหมาะสมที่จะถูกลงโทษด้วยวิธีการคุมประพฤติโดยกำหนดเงื่อนไขของอุปกรณ์ EM ด้วย เพราะโทษที่จะลงแก่จำเลยควรเป็นเท่าใดนั้นต้องพิจารณาจากความร้ายแรงของความผิดเป็นสำคัญ ทั้งเงื่อนไขของอุปกรณ์ EM ที่กำหนดในแต่ละขั้นตอนของกระบวนการพิจารณามีสภาพและวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกัน

8. การพิจารณาสั่งคำร้องขอปล่อยชั่วคราวกรณีมีการแสดงความประสงค์ขอใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ในคดีที่มีอัตราโทษแตกต่างกัน

8.1 คดีที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงไม่เกิน 5 ปี

ศาลอาจปล่อยชั่วคราวได้โดยไม่ต้องมีสัญญาประกัน รวมทั้งหลักประกัน ดังนั้น ศาลอาจสั่งปล่อยชั่วคราว โดยให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยสาบานหรือปฏิญาณตนว่าจะมาตามนัดหรือหมายถึง¹² แต่ทั้งนี้ หากศาลเห็นว่ามีความเสี่ยงที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยจะหลบหนีหรือไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐานหรือก่ออันตรายประการอื่น สามารถให้ทำสัญญาประกัน และให้ใช้ EM ได้ หรืออาจให้ทำสัญญาประกันและให้วางหลักประกัน โดยอาจลดหลักประกันเหลือไม่เกิน 1 ใน 5 หรือ ร้อยละ 20 ของหลักเกณฑ์ประกัน หรือศาลอาจไม่อนุญาตให้ปล่อยชั่วคราว และสั่งขังผู้ต้องหาหรือจำเลย (การสั่งปล่อยตัวชั่วคราวเป็นดุลยพินิจของศาลที่จะพิจารณา)

8.2 คดีที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกิน 5 ปีขึ้นไป

คดีที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกิน 5 ปีขึ้นไป ผู้ที่ถูกปล่อยชั่วคราวต้องมีสัญญาประกันและจะมีหลักประกันด้วยหรือไม่ก็ได้¹³ ดังนั้น ศาลจะสั่งปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยได้จะต้องให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยทำสัญญาประกัน แต่ในทางปฏิบัติแล้วศาลจะให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยวางหลักประกันด้วย กรณีผู้ต้องหาหรือจำเลยวางหลักประกันและทำสัญญาประกันตามหลักเกณฑ์ประกันที่ศาลกำหนดแล้ว ไม่ต้องใช้อุปกรณ์ EM

¹² ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 111

¹³ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 110 วรรคแรก

กรณีที่หลักประกันไม่เพียงพอ ศาลอาจสั่งให้ใช้ EM ได้ และอาจลดหลักประกันเหลือไม่เกิน 1 ใน 5 หรือร้อยละ 20 ของหลักเกณฑ์ประกันโดยไม่ต้องลงเงินในสัญญาประกัน (หากภายหลังศาลอนุญาตให้ปล่อยตัวชั่วคราวแล้ว ผู้ต้องหาหรือจำเลยหลบหนีหรือผิดสัญญาประกัน ศาลย่อมออกหมายจับผู้ต้องหาหรือจำเลย และปรับนายประกันตามสัญญาประกันมีผลให้นายประกันต้องรับผิดชอบตามสัญญาประกัน)

กรณีผู้ต้องหาหรือจำเลยมีพฤติกรรมหลบหนีหรือไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐาน หรือก่ออันตรายประการอื่น ศาลอาจไม่อนุญาตให้ปล่อยตัวชั่วคราวก็ได้

8.3 คดีที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกิน 10 ปี

คดีที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกิน 10 ปี ศาลต้องถามพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการหรือโจทก์ว่าจะคัดค้านการปล่อยชั่วคราวประการใดหรือไม่¹⁴ ส่วนการอนุญาตให้ใช้อุปกรณ์ EM หรือไม่ นั้น เป็นดุลยพินิจของศาล ไม่จำเป็นต้องสอบถามพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการหรือโจทก์แต่ประการใด

9. กรณีศาลไม่อาจมีคำสั่งอนุญาตปล่อยชั่วคราวโดยใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์

9.1 ที่พักอาศัยของผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีสัญญาณที่รับรองระบบอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์หรืออุปกรณ์ EM และเจ้าของที่พักอาศัยของผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่ยินยอมให้ติดอุปกรณ์เสริม

9.2 ผู้ต้องหาหรือจำเลยได้รับการแจ้งสิทธิแล้วผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่ประสงค์ติดอุปกรณ์ EM

9.3 อาชีพและถิ่นที่อยู่อาศัยของผู้ต้องหาหรือจำเลย มีสภาพไม่เหมาะสมในการใช้อุปกรณ์ EM เช่น ผู้ต้องหาหรือจำเลยเป็นชาวประมงซึ่งไม่มีที่อยู่เป็นหลักแหล่งและต้องเดินทางออกทะเลตลอดเวลา กรณีที่มีเหตุให้ศาลไม่อาจมีคำสั่งอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวโดยใช้อุปกรณ์ EM ได้ ศาลสามารถดำเนินการปล่อยชั่วคราวตามแนวปฏิบัติเดิมของศาลได้ (ให้ทำสัญญาประกันและให้วางหลักประกัน)

¹⁴ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 109

ผู้ต้องหาหรือจำเลยแสดงความประสงค์ขอเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขการใช้อุปกรณ์ EM เช่น กรณีผู้ต้องหาหรือจำเลยเจ็บป่วยอย่างร้ายแรง หรือประสบอุบัติเหตุอย่างร้ายแรงโดยมีความเห็นทางการแพทย์ว่ามีความจำเป็นที่จะต้องปิดระบบหรือปลดอุปกรณ์ EM ชั่วคราว เพื่อการรักษาผู้ต้องหาหรือจำเลย ตลอดจนผู้ประกันสามารถแสดงความประสงค์ต่อศาลที่อนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวโดยใช้อุปกรณ์ EM ได้ บุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องอาจแสดงความประสงค์ขอให้เปลี่ยนแปลงเงื่อนไขการใช้อุปกรณ์ EM ได้ เช่น กรณีผู้ต้องหาหรือจำเลยมีพฤติการณ์จะหลบหนีหรือเข้าไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐานหรือ ไปก่อให้เกิดอันตรายต่อบุคคลที่เกี่ยวข้องหรือบุคคลอื่น กรณีผู้ต้องหาหรือจำเลยซึ่งได้รับการปล่อยชั่วคราวโดยใช้อุปกรณ์ EM มาแสดงความประสงค์ขอปล่อยชั่วคราวโดยทำสัญญาประกันและนำหลักประกันมาวางต่อศาลและแสดงความประสงค์ขอปิดระบบและปลดอุปกรณ์ EM ถ้าหลักประกันนำเชื่อถือและเป็นไปตามเกณฑ์ประกันศาลอาจสั่งให้ปิดระบบและปลดอุปกรณ์ EM ถาวรได้ รวมทั้งกรณีที่ศาลพิพากษาลงโทษจำคุกจำเลยและจำเลยไม่ยื่นอุทธรณ์ภายในกำหนด ศาลสามารถให้ปิดระบบและปลดอุปกรณ์ EM ถาวรได้

ผู้ต้องหาหรือจำเลยผิดเงื่อนไขที่ไม่ใช่การทำลายอุปกรณ์ เช่น ผู้ต้องหาหรือจำเลยกระทำการดังต่อไปนี้ เช่น เข้าไปยังเขตพื้นที่ไม่มีสัญญาณ เคลื่อนที่ออกนอกเส้นทางที่กำหนด เข้าใกล้เขตพื้นที่ที่กำหนด ออกนอกพื้นที่ที่กำหนด เข้าเขตพื้นที่ที่กำหนด แนวทางการพิจารณาสั่งเป็นดุลยพินิจของศาลที่จะสั่งตามเห็นสมควร ศาลอาจสั่งสอบในวันนัด หรือให้หมายเรียกมาสอบถาม หรือเพิกถอนคำสั่งอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวและมีคำสั่งให้ขังผู้ต้องหาหรือจำเลย หรือศาลอาจสั่งเพิ่มเงื่อนไขการใช้อุปกรณ์ EM ได้หรือศาลอาจสั่งออกหมายจับได้

10. กรณีใช้อุปกรณ์ EM กับหลักประกันแล้วผู้ประกันขอส่งตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยคืนหรือขอเปลี่ยนหลักประกัน

10.1 ขอส่งตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยคืน และผู้ประกันขอถอนหลักประกัน คือนั้น ศาลอาจให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยหาหลักประกันใหม่หรือใช้อุปกรณ์ EM ร่วมกับการปล่อยชั่วคราว

10.2 ขอเปลี่ยนหลักประกัน ผู้ประกันขอเปลี่ยนหลักประกันที่มีมูลค่าไม่น้อยกว่าหลักประกันเดิม หรือกรณีหลักทรัพย์ที่เสนอขอเปลี่ยนน้อยกว่าหลักประกันเดิม ผู้ประกันอาจแสดงความประสงค์ขอลดข้อชั่วคราวโดยใช้อุปกรณ์ EM รวมหลักประกันที่น้อยกว่าหลักประกันเดิมได้ โดยแนวทางการพิจารณาของศาลนั้นเป็นดุลยพินิจของศาลที่จะพิจารณาสิ่งที่เห็นสมควร

11. แนวทางการพิจารณาสั่งของศาลเมื่อเกิดกรณีการกระทำผิดเงื่อนไขหรือคำสั่งศาลในการอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวโดยใช้อุปกรณ์ EM

ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญากำหนดไว้ดังนี้

กรณีผู้ต้องหาหรือจำเลยกระทำการผิดเงื่อนไขหรือคำสั่งศาลในการติดอุปกรณ์ EM เพื่อใช้ในการปล่อยชั่วคราว มีการทุบ ตัด ถอด ทำลายหรือทำให้อุปกรณ์ EM ใช้การไม่ได้ไม่ว่าโดยวิธีใด ให้สันนิษฐานว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยนั้นหนีหรือจะหลบหนี¹⁵

เมื่อศาลได้รับรายงานจากเจ้าหน้าที่ ศาลอาจสั่งออกหมายจับผู้ต้องหาหรือจำเลยที่ทุบ ตัด ถอด ทำลาย หรือทำให้อุปกรณ์ EM ใช้การไม่ได้

กรณีผู้ต้องหาหรือจำเลยที่ติดอุปกรณ์ EM มีการเข้าไปในพื้นที่ศาลห้ามเข้าหรือเข้าใกล้เขตพื้นที่ศาลสั่งห้ามเข้า การออกนอกพื้นที่ที่ศาลกำหนด การไม่ชำระแבתเตอร์อุปกรณ์ EM ใช้ความเร็วเกินกว่าที่ศาลกำหนด หรือออกนอกเส้นทางที่ศาลกำหนด เมื่อศาลได้รับรายงานจากเจ้าหน้าที่ ศาลสั่งออกหมายเรียก¹⁶ หากผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มา ศาลอาจสั่งออกหมายจับหากศาลเห็นว่ามิเหตุให้ออกหมายจับได้¹⁷

¹⁵ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 117 วรรคสอง

¹⁶ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 52 วรรคแรก

¹⁷ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 66 (2) วรรคสอง

12. บทสรุป

การปล่อยชั่วคราวโดยใช้ระบบประเมินความเสี่ยงอาศัยข้อมูลจากการสัมภาษณ์ แบบทดสอบและการวิเคราะห์ประเมินผลอย่างเป็นวิทยาศาสตร์ และอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Monitoring หรือ อุปกรณ์ EM) ที่สามารถใช้ตรวจสอบหรือจำกัดการเดินทางของผู้ต้องหาหรือจำเลย ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการป้องกันการหลบหนีหรือกระทำความผิดซ้ำของผู้ต้องหาหรือจำเลย ความเสี่ยงหรือโอกาสที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยจะหลบหนีไม่มาศาลตามนัดหรือไปก่อเหตุอันตรายประการอื่นในระหว่างปล่อยชั่วคราวย่อมลดลง การพิจารณาหลักประกันของศาลควรลดลงเช่นเดียวกัน หรือศาลอาจใช้ดุลยพินิจปล่อยชั่วคราวโดยไม่จำเป็นต้องมีหลักประกันก็ได้ และแก้ไขปัญหาคอขวดล้นในสังคม ปัญหาความยากจนของผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีเงินประกันตัวทำให้คนยากจนถูกควบคุมตัวเกือบทุกกรณี และเสียโอกาสได้รับการปล่อยชั่วคราวทั้งปริมาณผู้ต้องขังหรือผู้ต้องโทษในเรือนจำมีปริมาณมากจนเกิดความแออัด รวมทั้งมาตรการกำกับและติดตามจับกุมผู้หลบหนีการปล่อยชั่วคราวโดยศาลเอื้อให้ศาลอำนวยความสะดวกได้อย่างเป็นธรรม เสมอภาคและมีประสิทธิภาพมากขึ้นสอดคล้องกับหลักการสากลที่ว่า “การปล่อยชั่วคราวไม่พึงกำหนดเงื่อนไขเกินสมควรแก่เหตุ หากจำเป็นต้องกำหนดเงื่อนไขต้องก่อภาระแก่ผู้ต้องหาหรือจำเลยน้อยที่สุดเท่าที่จะทำได้”

บรรณานุกรม

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ประมวลกฎหมายอาญา

พระราชบัญญัติมาตรการกักขังและติดตาม จับกุมผู้หลบหนี การปล่อยตัวชั่วคราว

โดยศาล พ.ศ. 2560

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2560